

Inspiration

till skyltning & dekoration för olika helger
i mångkulturella Sverige

Så blir det fest i handeln

Det är nyår bara en gång om året. I alla fall på svenska. Men tittar du i den Mångkulturella almanackan finns det många tillfällen att fira nyår och andra högtider – hela året. För handeln innebär fler helgdagar goda möjligheter att välkomna nya kundgrupper och generera nya affärer.

I dag finns närmare 1,4 miljoner människor i Sverige som är födda utomlands. Det motsvarar ungefär en sjättedel av befolkningen. Denna viktiga och växande grupp av kunder representerar en stor och outnyttjad potential i handeln. Genom att lära sig mer om högtidsdagar och helgfirande i andra länder och kulturer kan man som köpman bredda sin marknad.

Ett bra första steg för att utnyttja potentialen i mångfalden är att planera in den i verksamheten, precis som du gör inför jul, påsk och andra svenska högtider. Att pricka in och planera för de högtider dina kunder firar är en framgångsrik arbetsmodell.

I Mångkulturella almanackan hittar du 300 helger och högtider som kan bidra till att skapa fest och efterfrågan i butiken hela året. Till glädje för dina kunder och till nytta för dina affärer. Många vill fira vid andra tillfällen, av andra anledningar och med andra traditioner än vad som framgår i vår svenska almanacka. Kanske vill dina kunder fira mer än ett nyår?

Så uppmärksammar du

Året är fullt av högtidsdagar från olika regioner, länder och kulturer. Genom att ta fasta på hur högtiderna firas kan du skapa viktiga mervärden för dina kunder – och samtidigt generera bättre affärer för dig.

Projektet Öppna Dörrar – ett EU-projekt inom länsstyrelsen Gävleborg – har samlat stor erfarenhet och delar här med sig av några handfasta råd.

Förberedelser

- Ta reda på vilka olika nationella och etniska grupper som finns i ditt närområde. Kommunen, länsstyrelsen och Statistiska Centralbyrån har aktuell statistik.

- Våga fråga dina kunder. Vilka högtider brukar de fira? Vad vill de kunna köpa i butiken? Saknas någon typ av varor? Var söker dina kunder information? Var hittar de annonser om de varor som efterfrågas? Vilka högtider är mest intressanta för din butik?

- Använd gärna Mångkulturella almanackan för din planering – där hittar du alla de större högtiderna som firas i Sverige.

Genomförande

- Gör en tidplan för aktiviteterna i butiken under året. Försök sprida ut

satsningarna så att du får en så jämn beläggning som möjligt.

- Ta god tid till förberedelser – se till att ha minst ett par månaders framförhållning. Det gäller särskilt vid större satsningar. Ta gärna hjälp av personer som själva firar den aktuella högtiden. Kunskapen finns närmare än du tror; kunder, anställda, grannar, föreningar och företag som specialiserat sig på interkulturell marknadsföring.

- Gör en budget för försäljning och kostnader för dina aktiviteter. Räkna med att första året kanske inte blir så lysande, utan se satsningen som en långsiktig investering. Det är även ett viktigt led i marknadsföringen av din butik.

- Samarbeta gärna med etablerade invandrarföreningar, tolkar, kulturorganisationer, skolor, mångfaldskon-

sulter och företag. Ju fler ni är som samverkar, desto större chans att dina aktiviteter uppmärksammas av såväl nya som gamla kunder.

- Samarbeta på gräsrotsnivå med engagerade föreningsmedlemmar, artister, konstnärer och andra kulturutövare. De kan ge extra glans åt din satsning och ge värdefulla tips som höjer attraktionsvärdet.

- Skapa ett festligt event kring ditt tema, gärna tillsammans med andra aktörer. Då kan ni lyfta fram varandras produkter och tjänster, exempelvis genom att kombinera dukning med matlagning.

- Har du din butik/verksamhet i en större galleria/köpcentrum eller om du är medlem i en företagarförening – samarbeta med andra engagerade företagare.

- Undersök om det går att koppla

nya högtider i din butik •

ditt event till resor, turism, typiska råvaror eller produkter från aktuellt land/kultur.

- Välkomna kunderna med speciell skyltning, gratulationskort och text på olika språk.
- Tipsa gärna tidningar, radio och TV om satsningen. Nya grepp är alltid intressanta att lyfta fram. Glöm inte lokala annonstidningar, medlemsblad och din egen hemsida.

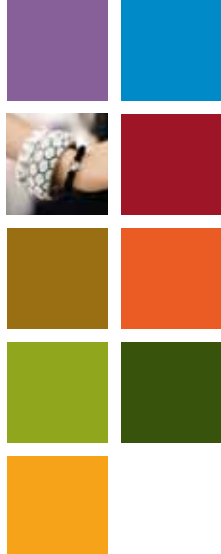
Uppföljning

- Tänk på att nya satsningar behöver ta tid för att sätta sig. Första året kan det bli lite svårt att nå ut.
- Utvärdera satsningen och se vad som fungerade bra och vad som fungerade mindre bra. Fråga gärna dina kunder. Bocka av checklistan och ställ samman resultaten, så kan du jämföra år från år. Checklistor kan du ladda ner från Svensk Handels hemsida.

www.svenskhandel.se/Inspirationshafte/checklistor

- Jämför försäljningen under den aktuella satsningen med motsvarande period föregående år. Då kan du följa utvecklingen och se vilka högtider som ger mest.
- Glöm inte att synkronisera kalendrarna eftersom helgdagarna kan infalla på olika datum olika år.
- Identifiera nyckelpersoner som kan vara med och hjälpa dig nästa gång. Se dina medarbetare som en viktig del i detta framtidsarbete.

14 januari

Firas på
många
olika sätt.

Det ortodoxa nyåret, exempelvis det rysk-ortodoxa och serbisk-ortodoxa, firas enligt den julianska kalendern med nyårsdagen den 14 januari. Sedan 1753 följer däremot Sverige den gregorianska kalendern vilket gör att här firas nyårsdagen redan den 1 januari.

Firandet av ortodoxt nyår går i gästfrihetens tecken med mycket mat, julgran, som många gånger är en ek, och presenter som bärs fram av Farfar Frost och Snöflickan, två mycket omskrivna figurer i de gamla folksagorna. Mycket av det ortodoxa nyårsfirandet för därmed tankarna till vårt sätt att fira jul med gåvor och speciellt firande för barnen.

det ortodoxa nyåret

Farfar Frost har inte samma rötter som Sankta Klaus utan är snarare hämtad från den ryska folktron. Farfar Frost är sträng men rättvis och belönar den hårt arbetande Snöflickan.

Turister från Ryssland till Sverige ökar kraftigt i antal, inte minst sedan en direkt båtlinje mellan St. Petersburg och Stockholm öppnade 2010. Prognosen för de närmaste åren är att vi kan välkomna närmare en miljon ryska turister framför allt till Mälardalen och de nordligaste länen.

Personer från Ryssland är intresserade av att handla kläder, klockor, smycken och sportartiklar. Genom att uppmärksamma den ortodoxa julen och nyåret kan man förlänga den svenska julhandeln till att räcka hela januari. Paketera dina erbjudanden med andra aktörer i din närhet som hotell, restauranger och researrangörer.

Bra att veta:

Den ortodoxa kyrkan har flera olika grenar som firar på olika sätt. I Sverige är det framförallt de serbisk-ortodoxa och rysk-ortodoxa nyåren som firas.

Christiaan Dirksen

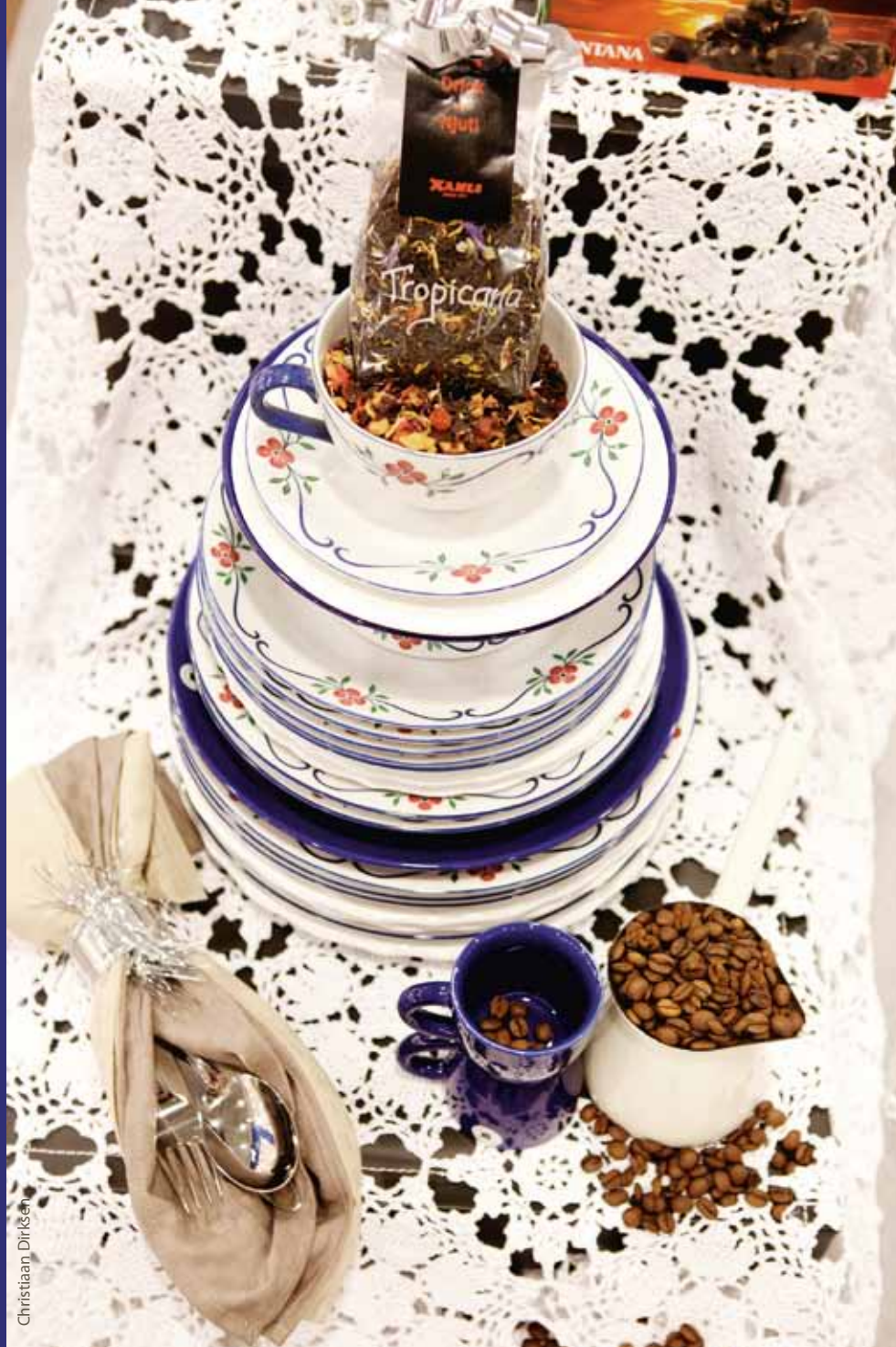

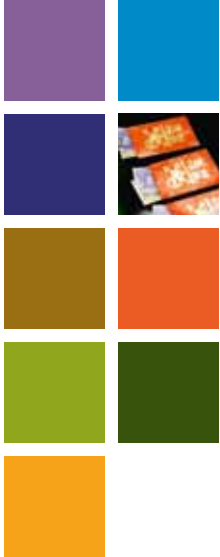
Viktiga symboler:

Farfar Frost, Snöflickan, virkade dukar och sjalar med mera, färgen grå, glas, smycken, mat och det dukade bordet, presenter.

Nyckelord:

Familj, glädje, värme, tradition, firande, mor och barn.

januari - februari Nyåret är den största högtiden i Kina och firas därefter. Mycket mat, fyrverkerier, gåvor och festligheter är viktigt när familjer och vänner träffas. Nyårsfesten pågår i tre dagar och inleder även den två veckor långa vårfestivalen. Nyårshelgen är en mycket stor reshelg i Kina.

Bland maträtterna har fisken en särställning på det kinesiska nyårsbordet, eftersom fisk uttalas på samma sätt som överflöd. Vid nyår får framför allt barnen pengar i röda kuvert. Vårfestivalen, som nyåret också kallas, är den längsta sammanhängande helgen i den kinesiska kalendern.

kinesiskt nyår den stora festen

Nyårsdekorationerna har många symboler; svart sjögräs (rikedom), nudlar (ett långt liv), apelsiner (stor lycka), kumquat (välstånd och framgång), blommor (återfödelse), solros (gott nytt år).

De färger som ofta används är röd – ett måste – som står för glädje, den färg som skrämmer onda andar. Svart en neutral och i Kina ofta använd färg i dekorationer. Grönt som symboliserar hälsa och harmoni samt den viktiga gula/guldfärgen som symboliserar jorden och anses vara den vackraste färgen.

Den som dekorerar skall inte använda fyra produkter av samma slag. Fyra låter som ordet död på kinesiska och anses bringa otur till skillnad från talet åtta som är ett lyckotal.

Olympiska spelen i Peking invigdes klockan 8.00 den 8 augusti 2008!

Man bör inte heller sätta ätspinnar rakt upp i en skål eller ett glas. Det symboliserar också död eftersom pinnarna påminner om den rökelse som man placerar upprättstående i skålar vid begravningar. Som i många andra kulturer skall man inte använda skärvor eller trasiga föremål. Det betyder otur. Skyltar du med en tekanna så vänd pipen från betraktaren – i annat fall kan det medföra otur och det lockar inga kunder.

Kinesiska kunder provar gärna kläder men vid köp föredrar de ett helt oprovat plagg. Ta hänsyn till detta och du får en nöjd kund!

Bra att veta:

Det kinesiska nyåret byter datum och kan infalla mellan den 21 januari och 19 februari.

Kinesiskt år	Nyårsafton		Element	Zodiakdjur
4710	23 Jan. 2012	9 Feb. 2013	Vatten	Drake
4711	10 Feb. 2013	30 Jan. 2014	Vatten	Orm
4712	31 Jan. 2014	18 Feb. 2015	Trä	Häst
4713	19 Feb. 2015	8 Feb. 2016	Trä	Get
4714	9 Feb. 2016	27 Jan. 2017	Eld	Apa
4715	28 Jan. 2017	15 Febr. 2018	Eld	Tupp

Christiaan Dirksen

Viktiga symboler:

Barnens presenter, festdukkade bord, zodiakdjuren, lyktfestival, fyrverkerier, fiskrätter.

Nyckelord:

Fest, frände, långledigt, träffa familjen, den röda färgen, igenkänning.

Christiaan Dirksen

Christiaan Dirksen

新年快樂

21 mars norouz, newroz

Nouroz firas av uppskattningsvis 150 000 svenskar. Sedan 2010 har FN utlyst den 21 mars som internationella Norouz-dagen. Personer från Iran, Afghanistan, Uzbekistan med flera firar nyår vid vårdagjämningen. Det är också dagen för den kurdiska befolkningens nyår.

Det är en icke-religiös högtid, en vårfest, med många symboler. Firandet inleds tisdagen före Norouz med Eldfesten, då man hoppar över elden och säger ramsan "Min blekhet till dig, din värme till mig".

Inför nyåret städar man symboliskt ut allt det gamla och bereder plats för det goda, nya. Nyåret firar man med släkt och vänner.

Dukningen, nyårsbordet Haftsin, har sju symboler som börjar på s på persiska;

Sir, vitlök, symbol för hälsa

Sib, röda äpplen, symbol för glädje och skönhet

Senjed, en torkad söt frukt, symbol för tålmod

Serkeh, vinäger, symbol för åldrande

Sabzeh, grott vete, symbol för god skörd

Somaq, krydda, symbol för solen

Samanu, pudding memma, symbol för styrka

Utöver dessa ting kan du också dekorera med guldmynt (välstånd), en spegel (renhet), tre hyacinter (goda tankar och handlingar) samt guldfiskar och diktsamlingar av poeter som Hafez eller Firdausi som symboliserar den rika persiska kulturen.

Det persiska nyåret firas också, precis som den svenska påsken, med målade ägg och mycket mat. Matkontot kan öka med 50 procent under mars. Lamm, kyckling, lax, ingefära, storbladig persilja, kummin, granatäpplen, bönor, bulgur, rödbetor, lime med mera efterfrågas.

Hyacinter är lika viktiga under persiska nyåret som påskliljor till påsk och julstjärnor till jul!

Många köper nya fina kläder, skor och smycken inför det nya året, även till barnen.

Bra att veta:

Nyårshälsningen på persiska är "Nouroz-etân piruz!". Det betyder ungefär: Må ert år bli lyckobringande.

Jens Bergqvist

persiskt nyår

خوشحال نوروز

Christiaan Dirksen

Christiaan Dirksen

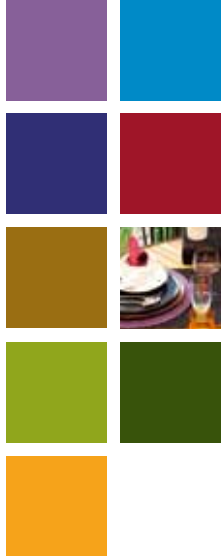
Viktiga symboler:
Elden, nötter, torkade bär, guldfiskar, hyacinter, spegel och guldmynt.

Nyckelord:
Fira våren, glädje, hopp, nyfikenhet, inspiration, ljus, eld.

Christiaan Dirksen

Meta Troell

songkran thailändskt nyår

13-15 april Många svenskar räknar

Thailand som sitt andra hemland. De har själva upplevt nyåret i mitten på april, kanske främst som en plaskblöt folkfest – en vattenfestival. Drygt 20 000 personer i Sverige har sina rötter i Thailand men mångfaldigt flera är intresserade av att minnas goda dagar i värmen. Ett skäl så gott som något att dekorera din butik när Songkran infaller.

Datumen är desamma varje år. Den 13 april är helgdag i Thailand och festligheterna räcker över tre dagar, 13-15 april. Nyåret är en rolig och färggrann fest.

Vatten är mycket centralt i firandet. Det är början på regnperioden och den varmaste årstiden. Vattnet renar, sköljer bort ondska och olycka. Parfymerat vatten på någons händer eller stänkt över axeln är ett tecken och en önskan om välgång och lycka.

Vill du välkomna dina kunder, med intresse för Thailand, kan du följa några av nedanstående tips. Använd rosa och orange som symbolfärger. Blomblad i tyg finns i dessa färger. Skylta gärna med rosa orkidéer (inte vita – de används bara i templet). Försök symbolisera vatten i din skyltning.

Bra att veta:
"Sawatdii bii mai"
betyder "gott nytt år!"
på thailändska.

Vill du skylta med en Buddhafigur skall den helst vara guldfärgad och stå högst upp i fönstret. Skyltar du med ljus skall det vara två, eller tre ljus – aldrig bara ett ljus. Pynta vid butiksentrén med ungbjörkar med band i rosa och orange. Butiksmedarbetarna kan ha orangea sjalar.

Beroende på vilken bransch du arbetar i kan du med fördel exponera thailändsk mat, thaisiden, böcker om Thailand etc. Samarbeta gärna med företag i andra branscher, även inom resebranschen.

Att bli målad vit betyder lycka, att få vatten på sig betyder att man går in i det nya året ren och öppen för det nya. Både vattnet och färgen är gester för att visa vänlighet och respekt.

วันสงกรานต์มีความสุข

Viktiga symboler:

Vatten, Buddhabilder, vit, orange och rosa färg.
Orkideer och blomblad.

Nyckelord:

Buddhas födelse, fest, respekt, mat, munkar, lila och rosa orkidéer, gaffel och sked, allt på en gång, det dukade bordet, vit och rostorange.

27 Juli

27 Juli Den som stiger upp sist på morgonen är en sjusovare... Den finska Sjusovardagen, som alltid infaller den 27 juli, har tidigare varit helgdag också i Sverige. Fram till 1901 fanns den med i Bondepraktikan. Sjusovardagen bygger på en gammal kristen legend om sju bröder i Anatolien som flydde till en grotta för att slippa undan kejsare Decius. Där blev de kvar och sov i många hundra år – men trodde själva att de bara sovit en natt. Därav uttrycket "sjusovare". Långt senare tog framför allt badorter i Finland upp dagen som ett tillfälle till fest och karneval.

sjusovardagen

Den katolska kyrkan har slagit fast att den 27 juli är de sovande martyrernas dag. Enligt folktron betyder regn på sjusovardagen att det blir sju blöta veckor framöver.

Sjusovardagen infaller under fruntimmersveckan och då anses det också vara risk för mycket regnande.

Med tiden har sjusovardagen fått en delvis annan innebörd. En dag då man kan tillåta sig att sova en stund extra utan att behöva drabbas av dåligt samvete.

Det är också dagen då man unnar sig en särskilt god frukost, inviger den nya sängen eller myser i den nya morgonrocken.

Att bjuda grannarna på sjusovarfrukost kan vara ett roligt alternativ till grillkvällarna i juli. En dag i den goda sömnen och den goda frukostens anda. En dag för hälsan.

Bra att veta:

Den 27 juli var fram till 1901 en helgdag i Sverige. I dag har sjusovardagen fått en delvis annan betydelse som en dag då vi unnar oss lite mer än vanligt och tar oss rätten att sova ut lite extra.

Christiaan Dirksen

seitsemän slumberer ● ● ●

“Kom över till oss på sjusovarfrukost!”
“Är du årets sjusovare?”

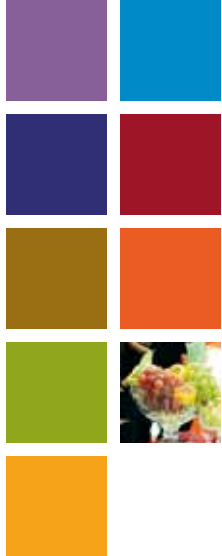
Viktiga symboler:

Klockan, sängen samt de sju sovarna Constantinus, Dionysius, Johannes, Malchus, Marcianus, Maximianus och Serapyon.

Nyckelord:

Avbrott i vardagen, frukost på sängen, unna sig något extra, god hälsa.

den nionde månaden

ramadan - gästfrihetens högtid

Ramadan inleds vid nymåne och avslutas vid nästa nymåne den nionde månaden i månkalendern. Den 27:e dagen i fastemånaden är viktig. Det var den dagen som Allah uppenbarade Koranen för profeten Mohammed genom sin budbärare ärkeängeln Gabriel. Den heliga fastemånaden är en av islams grundpelare och under ramadan avstår man från gryning till skymning från mat, dryck, rökning och sex. Allt för att lära sig ödmjukhet och uthållighet.

De flesta av Sveriges 400 000 muslimer deltar i ramadan, många fastar helt eller delvis. Under ramadan förväntas alla uppföra sig väl, vara generösa, ge bort presenter och bryta fastan med familj, släkt och vänner.

Ramadan följs av högtiden Eid al-fitr, där man firar att fastemånaden är över med en stor fest med mycket mat. Även under fastemånaden ökar de flesta familjer matinköpen. För ett vanligt hushåll kan ramadan inklusive tredagarsfesten innebära att matkontot ökas med upp till 6 500 kronor, enligt Svensk Handels rapport Viktiga dagar.

Många branscher inom detaljhandeln kan nå framgångar genom att uppmärksamma ramadan och tredagarsfesten Eid. Barnen får leksaker, hemmen dekorerar och det bjuds på massor av mat – när solen gått ner! När många gäster kommer på besök vill man ha fint hemma och det är till ramadan som den nya vardagsrumssoffan köps.

Skylda gärna med färsk frukt, bakverk och sötsaker. Dock inte godis som innehåller gelatin! Varor som associerar till griskött, alkohol och tobak skall undvikas. Likaså skyltningar som kan upplevas som utmanande och vulgära.

Använd dig av vackra skålar, mässing, tyger och papper. Populära färger är klassiskt orientaliska såsom guld, rött, lila och grönt.

Bra att veta:

Ramadan infaller vid olika tidpunkter varje år.

رمضان

Jens Bergqvist

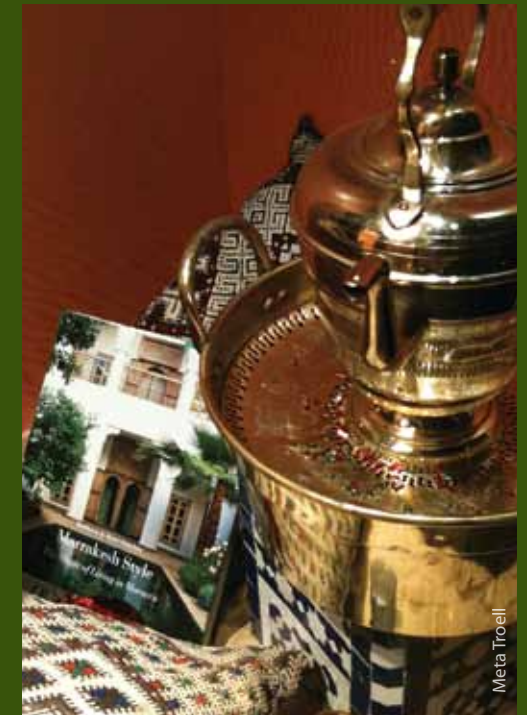

Viktiga symboler:

granatäpplen, dadlar, te, renhet, baklava, solens nedgång, presenter, mässing.

Nyckelord:

fasta, böner, givmildhet, fest, familjen, fina kläder, Eid.

12 punkter

för mer säljande skyltning

Meta Troell

- 1) Skyltfönstrets huvudsakliga syfte är att sälja varor – undvik att överdekorera.
- 2) Håll dig till max två-tre färger i fönstret – tydlig färgskala med eventuell accentfärg.
- 3) Kom ihåg prisinformation i fönstret (lag sedan 20 år tillbaka).
- 4) Skylta om ofta med olika varor. Det är bättre än att försöka visa allt i fönstret på samma gång.
- 5) Gå ut och se fönstret med kundens ögon. Placera något som fångar kundens blick i ögonhöjd.
- 6) Ögat dras till ljus. Belys produkterna och inte väggen. Undvik lampor som bländar och är felriktade. Byt trasiga lampor.
- 7) Se till att fönstret alltid är rent och fräscht. Damma, dammsug och torka fönstren väl.
- 8) För att få höjd på skyltningen – använd passande podier av exempelvis lådor, satsbord eller annat som är lätt att variera.
- 9) Planering och förberedelser är halva arbetet. Låt fönstret vara tomt så kort tid som möjligt. Sätt gärna upp en skylt med "Skyltning pågår".
- 10) Det ska kännas att det hänt något nytt när du skyltat om. Anteckna och fotografera varje ny skyltning för att komma ihåg hur det sett ut tidigare. Man glömmar fort.
- 11) Prova nya grepp. Blir det fel är det bara att göra på annat sätt nästa gång. Läs av och fråga dina kunder om deras reaktioner. Notera om nya grepp lockar till köp och nya kunder.
- 12) Du kan självklart tillämpa mycket av ovanstående på fristående podier i butiken, galleriagången eller som mindre installationer i din butiksinredning.

SVENSK HANDEL

Handeln får en alltmer framträdande roll inom svensk ekonomi. Nästan tio procent av Sveriges BNP utgörs av handel. En bransch med 120 000 arbetsställen och mer än

500 000 ägare och medarbetare kan i sina kontakter med alla Sveriges kunder påverka vad vi firar.

Det är vår förhoppning att företag med kundkontakter kommer att uppmärksamma olika kulturers högtider med hjälp av Mångkulturella almanackan och föreliggande Inspirationshäfte.

Svensk Handel har många invandrade svenskar i medlemskretsen. Dessa kan vara den största källan till ny kunskap om hur andra kulturer firar högtider. Häftet kan ge dig Inspiration till att våga nya satsningar och därigenom nå nya kundgrupper.

Svensk Handel för en mångkulturell handel!

Svensk Handel
Regeringsgatan 60
103 29 Stockholm
010-4718500
www.svenskhandel.se
info@svenskhandel.se

Produktion och Formgivning:

Daniela Kvisler Barreiro, Dkdesigns, www.dkdesigns.se

Text:

Meta Troell, Svensk Handel, Sven-ErikLindberg, Imagineering AB och Irene Lundvik, Öppna Dörrar

Foto:

Jens Bergqvist, Jensmedia. www.jensmedia.se

Jacob Lundvik, Long road film, www.longroadfilm.com

Meta Troell, Svensk Handel, www.svenskhandel.se

Christiaan Dirksen, KDB bilder, www.christiaan.se

För mer information och/eller beställning av Inspirationshäftet kontakta info@svenskhandel.se

ÖPPNA DÖRRAR
tillväxt och mångfald

Öppna Dörrar är ett projekt som ägs av länsstyrelsen i Gävleborg, finansieras av Region Gävleborg och Regionala Utvecklingsfonden med start första juni 2009 och avslutas sista juni 2012. Projektet arbetar med konceptet "Tillväxt och Mångfald" inom export/import, teknik/industri och handel/besöksnäring. Genom att visa på vilka tillväxtmöjligheter som finns i samband med vårt multikulturella samhälle kommer flera att öppna sina dörrar vilket genererar bättre affärer och större rekryteringsbas. Syftet är att skapa förutsättningar för ökad tillväxt, ökad företagsamhet och entreprenörskap.

Öppna Dörrar arbetar i ett stort nätverk med flera aktörer som bidrar till konceptet på olika sätt. Arbetet har visat goda resultat. För mer information se; www.oppnadorrar.eu.

Länsstyrelsen Gävleborg
Projekt Öppna Dörrar
Borgmästarplan
801 70 Gävle
026- 17 10 00
www.lansstyrelsen.se/gavleborg
gavleborg@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Gävleborg

En investering för framtiden

EUROPEISKA
UNIONEN
Europeiska
regionala
utvecklingsfonden

Aspero Kompetens är ett Utbildningsföretag som arbetar i nära samarbete med näringslivet. Studenter från Aspero Kompetens har genomfört skyltningarna i Burlövs centrum. Det är ett led i utbildningen

till Visual Merchandiser. Konkurrenten inom detaljhandeln hårdnar och den som på ett kreativt och affärsmässigt sätt för ut sina erbjudanden och presenterar sitt utbud blir vinnare. Det gäller såväl i den fysiska butiken som på nätet.

Vi tackar studenterna för ett väl genomfört arbete med stor idériedom och kreativa lösningar.

Andrea Silic	Cassandra Jacobi	Cecilia Hilmersson
Christina Lurell	Emma Brandtman	Jenny Sandgren Niva
Kajsa Persson	Lena Thurn	Lina Proohf
Malin Norshammar	Maria Johansson	Minna Fristedt
Rebecca Persson	Sandra Lindvall	Santijana Slavkovska
Sofie Gustavsson	Tanya Pettersson	Viktoria Larsson

Aspero Kompetens AB
Agnesfridsvägen 113 A
21237 Malmö
040-314050
www.asperokompetens.se
info@asperokompetens.se

Copyright:

Svensk Handel, citera gärna men ange källan

ISBN-13 978-91-89268-37-1